

MIROVINSKI SUSTAV

Sadržaj

MIROVINSKI SUSTAV U REPUBLICI HRVATSKOJ	/03
MIROVINSKI FONDOVI	/07
ČLANSTVO U OBVEZONOM MIROVINSKOM FONDU I TRI KATEGORIJE OBVEZNIH MIROVINSKIH FONDOVA	/11
ČLANSTVO U DOBROVOLJNOM MIROVINSKOM FONDU	/17
OSTVARIVANJE PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA	/19
OSTVARIVANJE PRAVA IZ OBVEZNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA NA TEMELJU GENERACIJSKE SOLIDARNOSTI	/19
OSTVARIVANJE PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE I IZBOR NAČINA ISPLATE MIROVINE	/25
MIROVINSKO OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO	/27
PRAVA I OBVEZE KORISNIKA MIROVINE	/29
VRSTE I OBLICI MIROVINA U OKVIRU OBVEZNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA	/31
VRSTE MIROVINE U OKVIRU DOBROVOLJNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA	/37
ŠTO JE HANFA?	/39

IMPRESSUM

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
Franje Račkoga 6, 10000 Zagreb
Telefon: +385 1 6173 200
Telefaks: +385 1 481 1406
E-mail: info@hanfa.hr
www.hanfa.hr

ISBN 978-953-8069-07-9 [TISAK]
ISBN 978-953-8069-08-6 [ONLINE]

MIROVINSKI SUSTAV U REPUBLICI HRVATSKOJ

Od početka pa do kraja, život je ispunjen raznim i važnim prekretnicama - od polaska u školu, odlaska na fakultet, zaposlenja, pa sve do umirovljenja. Svako od novih životnih razdoblja, pa tako i odlazak u mirovinu, zahtijeva prilagodbu, promjenu životnog tempa i reorganizaciju. Zbog toga je vrlo važno da prije nego što se odlučite umiroviti budete informirani o mirovinskom osiguranju i svojoj mirovini kako bi vaš prelazak iz jednog životnog razdoblja u drugo bio što jednostavniji i ugodniji. U Hrvatskoj, mirovinsko osiguranje jedna je od grana socijalnog osiguranja te se smatra osobito važnim dijelom sustava socijalne sigurnosti.

/3

Sustav mirovinskog osiguranja temelji se na tri stupa. Prvi i drugi stup predstavljaju **obvezno mirovinsko osiguranje**, dok treći stup predstavlja **dobrovoljno mirovinsko osiguranje**. Prvi i drugi stup mirovinskog osiguranja možemo zamisliti kao dva uporišta na kojima počiva most, a treći stup možemo si dočarati kao arhitektonski dodatak na mostu bez kojeg bi on mogao, ali upravo pomoću tog dodatka postaje arhitektonski kvalitetniji.

Sustav mirovinskog osiguranja ureden je sljedećim zakonima:

- Zakonom o mirovinskom osiguranju
- Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima
- Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima
- Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima
- pripadajućim podzakonskim aktima.

Pravo na mirovinu može se ostvariti npr. zbog starosti (starosna mirovina), djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti (invalidska mirovina) ili u slučaju smrti osiguranika ili korisnika (kada članovi obitelji mogu ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu). Ako ste u radnom odnosu ili obavljate samostalnu ili profesionalnu djelatnost, obveznik ste izdvajanja doprinosa u prvi stup mirovinskog osiguranja.

PRVI STUP MIROVINSKOG OSIGURANJA

Prvi stup naziva se **stupom generacijske solidarnosti**, što znači da osobe koje rade izdvajaju doprinose za mirovinsko osiguranje, a iz tih se doprinosa isplaćuje mirovina sadašnjim korisnicima prava na mirovinu. Osim doprinosima osiguranika, prvi stup financira se i iz državnog proračuna.

Za provedbu mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti nadležan je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Budući da nismo junaci u SF filmovima, a biološki sat ne možemo zaustaviti, svatko će od nas jednom zatražiti svoju mirovinu. U prvom stupu vrijedi ona: „Dajete, ali i vama će se jednom davati“. Ako se pitate koju svotu izdvajaju osiguranici ovog stupa mirovinskog osiguranja, ona je zakonom određena i iznosi **15 % od bruto plaće** svakog osiguranika.

Prvi stup mirovinskog osiguranja obavezan je i jedan je za sve osiguranike, za razliku od drugog stupa, koji je također obavezan, ali u njemu imate pravo na izbor fonda.

/ 4

DRUGI STUP MIROVINSKOG OSIGURANJA

Ovaj stup predstavlja **individualnu kapitaliziranu štednju**. „Individualna“ znači da je riječ o vašoj osobnoj imovini, odnosno da se uplaćena sredstva evidentiraju na vašem osobnom računu, dok „kapitalizirana“ znači da prilikom uplaćivanja u odabrani obvezni mirovinski fond vi zapravo ostvarujete i neki prinos od tog ulaganja. Te aktivnosti možemo usporediti s 2u1 proizvodima, gdje osim primarnog cilja – uplaćivanja u fond kao nekog oblika izdvajanja novca, ostvarujete i drugi cilj – prinos od svog ulaganja. Premda ste u ovaj stup obvezni uplaćivati, i to **5 % od bruto plaće**, imate veću slobodu utoliko što sami možete birati obvezni mirovinski fond i kategoriju obveznog mirovinskog fonda u koju ćete uplaćivati taj iznos.

Važno je naglasiti da se u okviru ovog stupa mirovinskog osiguranja faza prikupljanja sredstava odvija putem obveznih mirovinskih fondova, dok se faza isplate mirovina odvija isključivo putem mirovinskih osiguravajućih društava.

TREĆI STUP MIROVINSKOG OSIGURANJA

U sustavu mirovinskog osiguranja ovaj stup predstavlja dodatak koji osoba može **dobrovoljno** izabrati, i kao takav je stvar osobnog izbora. Ako se sjećate usporedbe s početka teksta, treći stup može se zamisliti kao dodatak na mostu sazdanom od dva obvezna stupa. Jednako kao i drugi stup, treći stup predstavlja **individualnu kapitaliziranu štednju**.

Prikupljanje sredstava u okviru trećeg stupa mirovinskog osiguranja odvija se putem dobrovoljnih mirovinskih fondova, dok isplatu mirovina obavljaju mirovinska osiguravajuća društva i društva za životno osiguranje, a iznimno i institucije za strukovno mirovinsko osiguranje iz drugih država članica Europske unije (samo isplatu sredstava iz zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova) te mirovinska društva, koja mogu obavljati privremenu isplatu mirovina iz dobrovoljnih mirovinskih fondova.

Iz napisanoga proizlazi da treći stup, osim što je dobrovoljan, nosi i veću razinu fleksibilnosti od prva dva stupa, koja se ponajviše očituje u činjenici da sami birate učestalost, kao i visinu uplata u fond.

MIROVINSKI FONDOVI

ŠTO JE MIROVINSKI FOND?

Mirovinski fond imovina je bez pravne osobnosti i u njemu se prikuplja novac koji uplaćuju njegovi članovi, koji su ujedno i vlasnici fonda. Zadaća je društva koje upravlja mirovinskim fondom ulaganje tog novca radi povećanja vrijednosti imovine fonda. Cilj je takvog ulaganja svakom članu fonda omogućiti isplatu što veće mirovine u budućnosti. Konačno, iznos na vašem osobnom računu, koji se vodi u Središnjem registru osiguravnika (REGOS), ovisit će o iznosu doprinosa koje poslodavac uplaćuje u fond te o načinu upravljanja pojedinim fondom.

Mirovinski fond osniva i njime upravlja mirovinsko društvo. Još jedanput podsjećamo, premda je mirovinsko društvo osnivač, fond je takoreći vaše vlasništvo koje dijelite s ostalim ulagateljima, stoga se svakako vrijedi informirati o vašim pravima i obvezama. Zato nas slijedite dalje u tekstu, gdje ćemo detaljnije objasniti logiku spomenuta tri stupa mirovinskog osiguranja te vas upoznati s načinom na koji vi sami možete donositi odluke povezane s ulaganjem u drugi i treći stup mirovinskog osiguranja.

Dakle, kao što smo već napisali, **mirovinski fondovi iz drugog i trećeg stupa mirovinskog sustava** međusobno se razlikuju. Drugi stup čine **obvezni mirovinski fondovi**, dok treći stup čine **dobrovoljni mirovinski fondovi**.

Što se tiče obveznih mirovinskih fondova, zakonom je regulirano da svaki mjesec poslodavac mora izdvajati 5 % vaše bruto plaće za vaš osobni račun u obveznom mirovinskom fondu, ali ovdje ipak možete sami izabrati mirovinsko društvo i obvezni mirovinski fond određene kategorije u koji će se ti doprinosi uplaćivati. Taj odabir odrazit će se na visinu mirovine koju ćete jednog dana ostvarivati, a u vezi s tim i na vašu kvalitetu života u trećoj životnoj dobi.

U trenutku objave ove brošure zakonom je propisano da ulaganjem u dobrovoljne mirovinske fondove stječete pravo na državna poticajna sredstva, koja trenutačno iznose 15 % od ukupno uplaćenog doprinosa u prethodnoj kalendarskoj godini, a najviše do 750 kn godišnje (s tim da trebate imati na umu da se to može i promijeniti). Pritom možete sami odrediti koji ćete iznos mjesečno uplaćivati, ali budući da je mirovinski fond dugoročni „zalag za vašu budućnost“, tek s navršениh 55 godina života ostvarujete pravo na mirovinu iz trećeg stupa.

Na početku ovog poglavlja napisali smo kako je zadaća mirovinskog društva također i ulaganje prikupljenog novca radi povećanja vrijednosti imovine fonda. Budući da mirovinsko društvo upravlja fondom u vaše ime, ono odlučuje u što će obvezni mirovinski fond ulagati novac uplaćen putem doprinosa. S obzirom na to da se radi o novcu od kojeg će se jednog dana isplaćivati mirovine trenutačno zaposlenih osoba, postoje mnoga zakonska ograničenja koja brinu da se poštuju načela sigurnosti, razboritosti i opreza te da se što više smanji rizik ulaganja. Obvezni mirovinski fondovi ulažu u razne vrste imovine poput obveznica i dionica, ali i u druge vrste imovine kao što su depoziti, udjeli u investicijskim fondovima i slično.

Da rezimiramo, u obvezni mirovinski fond obvezni ste ulagati s drugim radno sposobnim ljudima kako biste jednog dana mogli sigurno zakoračiti u treću životnu dob i ostvariti prava na svoju mirovinu. Ipak, osim navedenog obveznog ulaganja, možete ulagati i u dobrovoljni mirovinski fond kako biste jednog dana od svog ulaganja potencijalno ostvarili veću mirovinu.

Nakon što smo objasnili osnovnu logiku mirovinskog osiguranja, dalje u tekstu osvrnut ćemo se još detaljnije na svaki od navedenih fondova i njihove kategorije.

ČLANSTVO U OBVEZnom MIROVINSKOM FONDU I TRI KATEGORIJE OBVEZNIH MIROVINSKIH FONDOVA

Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima iz 2014. godine uvedeni su **obvezni mirovinski fondovi kategorija A, B i C**. Budući da sami birate kojoj kategoriji želite pripadati, bitno je da znate što svaka od njih predstavlja, stoga će u nastavku ovog odlomka biti više riječi o tome.

Kada se prvi put zaposlite, možete sami izabrati mirovinsko društvo na šalteru REGOS-a u poslovnica Financijske agencije (FINA). Na Hanfinim internetskim stranicama možete pronaći popis svih mirovinskih fondova i mirovinskih društava koja imaju odobrenje za rad. Budući da mirovinsko društvo upravlja samo jednim obveznim mirovinskim fondom svake kategorije, možete biti **članom samo jednog obveznog mirovinskog fonda jedne od kategorija u isto vrijeme i imati samo jedan osobni račun**. Sredstva na vašem osobnom računu u obveznom mirovinskom fondu ne mogu biti predmet ovrhe ili osiguranja protiv vas ni dio vaše stečajne ili likvidacijske mase te se ne mogu dati u zalag niti prenijeti u korist ikoga drugoga osim vas.

Sredstva na osobnom mirovinskom računu vode se u obračunskim jedinicama, odnosno doprinosi uplaćeni u obvezni mirovinski fond preračunavaju se u obračunske jedinice. Vrijednost obračunske jedinice iznos je koji se dobije dijeljenjem vrijednosti neto imovine fonda s brojem obračunskih jedinica [neto vrijednost imovine fonda zbroj je vrijednosti ukupne imovine fonda umanjeno za iznos obveza fonda].

Broj obračunskih jedinica dodjeljuje vam se proporcionalno iznosu vaših uplaćenih doprinosa. Prinos fonda ovisi o rastu ili padu vrijednosti imovine koja je u njegovu vlasništvu. Dakle, ovisno o tome raste li ili pada vrijednost imovine koju fond ima u svom vlasništvu, vrijednost obračunske jedinice također raste ili pada. Da pojasnimo, to znači da će se na vašem računu u obveznom mirovinskom fondu nalaziti iznos koji ste bili obvezni uplatiti, a uz to i iznos ostvaren kao rezultat ulaganja obveznog mirovinskog fonda. Ako u međuvremenu iz nekog razloga prestanete uplaćivati doprinose u obvezni mirovinski fond, iznos koji ste do tada uplatili i dalje se ulaže za vaš račun, bez obzira na to što nema daljnjih uplata, do trenutka umirovljenja.

U trenutku objave ove brošure zakonom je propisano da ako u roku od mjesec dana od dana zapošljavanja sami ne izaberete mirovinski fond i njegovu kategoriju, **REGOS će vas automatski rasporediti** u mirovinski fond kategorije B pod upravljanjem jednog od mirovinskih društava. Taj način raspoređivanja osiguranika promijenit će se 1.10.2019., kada će vas, ako sami ne odaberete fond, u skladu s izmijenjenim zakonskim okvirom za obvezne mirovinske fondove REGOS rasporediti u mirovinski fond kategorije A. Stoga obratite pažnju na različite kategorije fondova i mirovinska društva koja njima upravljaju budući da imaju različite strategije ulaganja u odnosu na rizičnost i ograničenja ulaganja. Zašto onda ne biste odlučili u svoje ime i sami odabrali u koji fond i kategoriju želite uplaćivati novac?

Iskoristite raznolikost strategija ulaganja koje vam mirovinski sustav nudi i tako preuzmite inicijativu u pogledu svog mirovinskog plana.

Prilikom odlučivanja kojoj kategoriji obveznog mirovinskog fonda želite pripadati, pristajete i na određene rizike. **Rizici** se odnose prvenstveno na ulaganje vašeg novca, a strategiju ulaganja, kao što smo već pojasnili, donosi mirovinsko društvo. Rizik je vjerojatnost nastanka događaja koji će imati negativne posljedice, odnosno u ovom kontekstu potencijalni negativni učinak na vrijednost imovine. Znae kako se kaže: „Tko ne riskira, ne profitira“.

Dakle, pojam rizika nerijetko je povezan s profitom pa preuzimanje većeg rizika doista može donijeti veći profit, ali, svakako treba naglasiti, i veću mogućnost gubitka dijela uložених sredstava.

S obzirom na strategije ulaganja fondova, najveći rizik preuzimaju članovi koje se opredijele za fondove kategorije A, dok najmanji rizik preuzimaju oni koji se opredijele za fondove kategorije C. Dakle, na vama je da odlučite kojoj kategoriji želite pripadati, uzimajući u obzir svoje godine, plan za mirovinu i količinu rizika koju ste voljni preuzeti.

KATEGORIJE OBVEZNIH MIROVINSKIH FONDOVA A, B I C

Ako odaberete **jedan od obveznih mirovinskih fondova kategorije A**, zbog njegove strategije ulaganja preuzimate veću količinu rizika nego što je to slučaj s onima koji se odluče za fondove kategorije B ili C. Strategijom ulaganja predviđeno je da veći dio imovine fonda kategorije A smije činiti prenosivi vlasnički vrijednosni papiri, odnosno čak do 65 % neto vrijednosti imovine fonda smije biti izloženo dioničkom tržištu. Količina rizika koja proizlazi iz ulaganja u dionice u načelu je veća od količine rizika koja se preuzima ulaganjem u dužničke vrijednosne papire, jer su dionice općenito izložene riziku promjene cijena nego što su to dužnički vrijednosni papiri.

Ipak, strategijom ulaganja obveznog mirovinskog fonda kategorije A određeno je kako najmanje 30 % imovine mora biti uloženo u prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, druga država članica ili država članica Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) te Hrvatska narodna banka ili središnja banka druge

države članice odnosno države članice OECD-a odnosno javno međunarodno tijelo kojemu pripada većina država članica.

Zbog takvog ulaganja fond kategorije A namijenjen je primarno mladim ljudima koji su se tek zaposlili. No ako imate 40 godina i želite preuzeti veću količinu rizika, možete biti član fonda kategorije A, ali u njemu možete ostati najkasnije do deset godina prije nego što biste trebali otići u starosnu mirovinu, a onda će vas REGOS rasporediti u fond kategorije B.

„Zlatna sredina“ riječi su koje najbolje opisuju **obvezne mirovinske fondove kategorije B**, zbog toga što je količina rizika veća od one koju preuzimaju osobe koje se opredijele za fondove kategorije C, a manja od rizika koji preuzimaju osobe koje se opredijele za fondove kategorije A. Međutim, spomenuta zlatna sredina u količini rizika povezana je također i sa strategijom i ograničenjima ulaganja koji su propisani za fond te kategorije.

Najmanje 50 % imovine fonda kategorije B mora biti uloženo u prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, druga država članica ili država članica OECD-a te Hrvatska narodna banka ili središnja banka druge države članice odnosno države članice OECD-a odnosno javno međunarodno tijelo kojemu pripada većina država članica. Kroz ograničenje ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire od najviše 40 % imovine fonda postiže se manja izloženost toj vrsti imovine nego kod fondova kategorije A. Članom fonda kategorije B možete biti do pet godina prije planiranog odlaska u starosnu mirovinu. Nakon ispunjenja tog uvjeta, REGOS vas raspoređuje u fond kategorije C.

Odabirom **jednog od obveznih mirovinskih fondova kategorije C** odabirete strategiju koja podrazumijeva preuzimanje najmanjeg rizika između navedenih triju kategorija. S tim u skladu, tom je fondu ulaganje u prenosive vlasničke vrijednosne papire zabranjeno, a najmanje 70 % imovine mora biti uloženo u prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, druga država članica ili država članica OECD-a te Hrvatska narodna banka ili središnja banka druge države članice odnosno države članice OECD-a odnosno javno međunarodno tijelo kojemu pripada većina država članica .

Kao što je već rečeno, ako spadate u generaciju kojoj je ostalo pet godina do odlaska u starosnu mirovinu, REGOS vas raspoređuje u fond kategorije C. No ta kategorija vam je, naravno, dostupna i ako ne spadate u gore navedenu generacijsku skupinu, već naprosto želite uložiti svoju imovinu u skladu s navedenom strategijom ulaganja.

Ponavljanje je majka znanja, pa je korisno još jednom naglasiti da prilikom odabira kategorije obveznog mirovinskog fonda trebate uzeti u obzir svoje godine, plan za mirovinu i količinu rizika koju ste voljni preuzeti. Isto tako, imajte na umu da ako sami ne odaberete fond, automatski ostajete u fondu kategorije B, a od 1.10.2019. REGOS će vas, ako sami ne odaberete fond, rasporediti u mirovinski fond kategorije A, što je u skladu s investicijskom shemom cjeloživotnog ulaganja te se kao takvo smatra primjerenim za najveći broj osiguranika koji započinju s obveznom mirovinskom štednjom.

Dobro je znati da sve važne informacije o obveznim mirovinskim fondovima koje vam mogu pomoći pri vašoj odluci možete naći u dokumentima koje izdaje mirovinsko društvo: informativnom prospektu te statutu fonda. Također, na internetskim stranicama REGOS-a mogu se pratiti vrijednosti obračunskih jedinica za sve obvezne mirovinske fondove svih kategorija.

PROMJENA OBVEZNOG MIROVINSKOG FONDA I PROMJENA KATEGORIJE

Ako se u jednom trenutku predomislite i htjeli biste promijeniti postojeći obvezni mirovinski fond, to možete učiniti na šalteru REGOS-a i u poslovnicama FINA-e, pod uvjetom da je prošlo više od 14 dana od prethodne promjene mirovinskog fonda. U tom slučaju, mijenjanjem obveznog mirovinskog fonda zapravo mijenjate i mirovinsko društvo (ako se ne radi samo o promjeni kategorije fonda), jer svako mirovinsko društvo upravlja jednim obveznim mirovinskim fondom svake od kategorija A, B i C. U prve tri godine članstva trebat ćete platiti naknadu za izlaz iz mirovinskog fonda, a nakon prve tri godine članstvo možete besplatno promijeniti.

Kategoriju (A, B ili C) obveznog mirovinskog fonda moći ćete promijeniti jedanput godišnje unutar istog mirovinskog društva, i to samo u kalendarskom mjesecu u kojemu ste rođeni. Možda vam se ta odredba čini neuobičajenom, no postavljanjem takvog uvjeta zakonodavac je imao namjeru spriječiti velike odljeve iz mirovinskih fondova pojedinih kategorija koji bi mogli narušiti ravnotežu nužnu za ostvarivanje investicijske strategije. Prilikom promjene mirovinskog fonda u odnosu na kategoriju ne naplaćuje se izlazna naknada.

Kako je već spomenuto, i REGOS će članove fondova prebacivati u drugu kategoriju kada steknu uvjete za to, i to na sljedeći način:

- Ako ste član fonda kategorije A, na dan kada do ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu budete imali još deset godina prebacit će vas u mirovinski fond kategorije B kojim upravlja isto mirovinsko društvo.
- S druge strane, ako ste član fonda kategorije B koji do stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu ima manje od pet godina, prebacit će vas u mirovinski fond kategorije C kojim upravlja isto mirovinsko društvo.

Ako vam je do datuma umirovljenja ostalo pet do deset godina, možete samostalno odlučiti o promjeni iz fonda kategorije B u fond kategorije C, ali nemate više mogućnost izbora fonda kategorije A.

IMOVINA OBVEZNOG MIROVINSKOG FONDA

Kao što smo već spomenuli, imovina obveznog mirovinskog fonda **vlasništvo je članova fonda**, što znači da ste vi i ostali članovi fonda ujedno i vlasnici, a ne mirovinsko društvo koje njime upravlja. S obzirom na to da se radi o osobnoj imovini pojedinog člana obveznog mirovinskog fonda, ako taj član premine, a njegovi članovi obitelji nemaju pravo na obiteljsku mirovinu, ukupna kapitalizirana sredstva na računu preminulog člana predmet su nasljeđivanja prema zakonu koji uređuje pravo nasljeđivanja.

Svako mirovinsko društvo mora izabrati **depozitara** (kreditnu instituciju ili podružnicu kreditne institucije koja ima odobrenje Hanfe za obavljanje tog posla), kojem će povjeriti na čuvanje imovinu iz mirovinskog fonda, a kojeg možete zamisliti kao skrbnika koji čuva imovinu obveznog mirovinskog fonda na posebnom računu.

Treba naglasiti da mirovinski fond ne može propasti, ali može se smanjiti vrijednost imovine u njegovu vlasništvu. Radi vaše zaštite zakonom je propisan tzv. **zajamčeni prinos**. To znači da se svakom članu mirovinskog fonda jamči prinos u visini referentnog prinosa odgovarajuće kategorije mirovinskih fondova umanjenog za dvanaest postotnih bodova u mirovinskom fondu kategorije A, šest postotnih bodova u mirovinskom fondu kategorije B te tri postotna boda u mirovinskom fondu kategorije C. Stopa referentnog prinosa računa se kao aritmetička sredina prosječnih godišnjih prinosa svih mirovinskih fondova iste kategorije za razdoblje od prethodne tri kalendarske godine, pri čemu pojedini fond sudjeluje proporcionalno s obzirom na svoj udio u ukupnoj neto vrijednosti imovine svih mirovinskih fondova iste kategorije.

ŠTO TREBATE ZNATI KAO ČLAN OBVEZNOG MIROVINSKOG FONDA?

Mirovinsko društvo dužno je za svaki dan vrednovanja objaviti na svojim internetskim stranicama neto vrijednost imovine i vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda. Dužno je, nadalje, usvojiti i objaviti statut mirovinskog fonda, usvojiti i objaviti informativni prospekt mirovinskog fonda, za mirovinski fond kojim upravlja usvojiti i objaviti tromjesečne i revidirane godišnje izvještaje, a, kada je to moguće, i na svojim internetskim stranicama objaviti svaki pravni i poslovni događaj u vezi s mirovinskim društvom kada se radi o događajima koji bi mogli značajno utjecati na poslovanje mirovinskog fonda. Osim toga, mirovinsko društvo dužno je dva puta godišnje na svojim internetskim stranicama objaviti cjelokupan popis svih ulaganja mirovinskog fonda.

Na internetskim stranicama Hanfe, u rubrici *Publikacije*, svaki mjesec objavljuju se i izvješća u kojima možete pronaći podatke o broju članova, imovini pod upravljanjem, ostvarenim prinosima fondova i sličnome.

REGOS će vam najmanje jednom godišnje bez plaćanja naknade učiniti dostupnom potvrdu koja sadrži:

- broj obračunskih jedinica na vašem osobnom računu
- vrijednost imovine koja se nalazi na vašem osobnom računu
- kategoriju mirovinskog fonda u kojoj se nalazi vaš osobni račun
- naziv mirovinskog društva koje upravlja obveznim mirovinskim fondom u kojem se nalazi vaš osobni račun
- datume uplata i svote doprinosa koje ste imali u odgovarajućem razdoblju
- informaciju o eventualnom prelasku u mirovinski fond druge kategorije u proteklom izvještajnom razdoblju te o mogućnosti prelaska u mirovinski fond druge kategorije u sljedećih godinu dana.

Na vaš zahtjev REGOS će vam dostaviti i obavijest o vrijednosti imovine na vašem računu. U svrhu brige za svoju mirovinu svakako biste trebali pratiti osnovne informacije o svom obveznom mirovinskom fondu.

Nezadovoljni ste svojim članstvom u obveznom mirovinskom fondu?

Imate na raspolaganju nekoliko mogućnosti. Kao što je već spomenuto, možete promijeniti obvezni mirovinski fond odnosno mirovinsko društvo koje upravlja obveznim mirovinskim fondom, kao i kategoriju fonda. Nadalje, možete podnijeti pritužbu mirovinskom društvu, koje je dužno uspostaviti i provoditi primjerene postupke koji osiguravaju da se vaša pritužba riješi na adekvatan način. Mirovinsko društvo u tom slučaju mora osigurati da su vama i Hanfi dostupne sve informacije u vezi s postupkom rješavanja pritužbi.

Ako ne zaprimite pisani odgovor mirovinskog društva ili je prigovor odbijen, a vi smatrate kako je mirovinsko društvo prekršilo odredbe zakona iz nadležnosti Hanfe, predstavku možete dostaviti Hanfi, na e-mail adresu potrosaci@hanfa.hr. Na internetskim stranicama Hanfe navedene su upute za podnošenje predstavke i potrebna dokumentacija.

Povrh navedenog, mirovinsko društvo dužno je osigurati uvjete za izvansudsko rješavanje sporova između vas i mirovinskog društva. U slučaju nemogućnosti rješavanja spora izvansudskim putem, odnosno mirenjem, vi kao član imate mogućnost pokretanja postupka radi ostvarenja svojih prava pred nadležnim sudom.

ČLANSTVO U DOBROVOLJNOM MIROVINSKOM FONDU

Dobrovoljni mirovinski fond stvar je vašeg osobnog izbora. Kao što već znate, vaše članstvo u dobrovoljnom mirovinskom fondu puno je fleksibilnije od članstva u obveznom mirovinskom fondu. Počinje sklapanjem ugovora o članstvu s mirovinskim društvom te upisom u registar članova fonda. Međutim, ako iz bilo kojeg razloga želite raskinuti ugovor o članstvu, to možete učiniti bez navođenja posebnih razloga u roku od 15 dana od dana prve uplate na osobni račun u fondu, pisanom izjavom upućenom mirovinskom društvu.

Za razliku od obveznog mirovinskog fonda, u slučaju dobrovoljnog mirovinskog fonda istodobno **možete biti član jednog fonda ili više njih**. Kao što smo već spomenuli, u trenutku objave ove brošure propisano je da ako se učlanite u dobrovoljni mirovinski fond, ostvarujete pravo na isplatu državnih poticajnih sredstava. Ako ste član više dobrovoljnih mirovinskih fondova, ostvarujete pravo na isplatu državnih poticajnih sredstava samo u jednom mirovinskom fondu te će državna poticajna sredstva biti isplaćena samo jednom godišnje za prethodnu godinu.

Slično kao i kod obveznih mirovinskih fondova, sredstva na osobnom računu člana dobrovoljnog mirovinskog fonda predmet su nasljeđivanja u skladu sa zakonom koji uređuje pravo nasljeđivanja.

Dobrovoljni mirovinski fondovi mogu biti **otvoreni** ili **zatvoreni**. Otvoreni fondovi namijenjeni su za sve fizičke osobe, a zatvoreni fondovi predviđeni su za zaposlenike određenog poslodavca (tzv. pokrovitelja) koji je odlučio osnovati fond za svoje zaposlenike, za sindikat koji želi osnovati fond za svoje članove, za članove udruge samostalnih djelatnosti ili za samozaposlene osobe.

Mirovinsko društvo, a u slučaju zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda i pokrovitelj zatvorenog fonda, dužni su informirati članove fonda odnosno potencijalne članove fonda o mogućnostima koje im pruža članstvo u fondu i obavijestiti ih o njihovim pravima i obvezama koje proizlaze iz članstva u tom fondu.

Važno je reći da će vas mirovinsko društvo obavještavati barem jednom godišnje o detaljima koji bi vas mogli zanimati, a ako ste član zatvorenog fonda, to će činiti i pokrovitelj zatvorenog fonda, na način da će vam učiniti dostupnom potvrdu o stjecanju udjela i uvjetima isplate, koja sadrži podatke važne za informiranost člana fonda (broj udjela na osobnom računu, cijena udjela i vrijednost imovine koja se nalazi na vašem osobnom računu na dan izdavanja potvrde, kratka informacija o poslovanju mirovinskog društva i fonda i dr.).

Za svaki dobrovoljni mirovinski fond kojim upravlja, mirovinsko društvo dužno je izraditi i objaviti određene dokumente s kojima biste se trebali dobro upoznati (prospekt, statut fonda, polugodišnji i revidirani godišnji izvještaji, ključni podaci za članove otvorenih fondova, izvještaj o mirovinskim primanjima za članove zatvorenih fondova, kao i druge objave u vezi s poslovanjem fonda).

U slučaju vašeg **nezadovoljstva članstvom u dobrovoljnom mirovinskom fondu** imate na raspolaganju jednake mogućnosti kao i član obveznog mirovinskog fonda.

OSTVARIVANJE PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

OSTVARIVANJE PRAVA IZ OBVEZNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA NA TEMELJU GENERACIJSKE SOLIDARNOSTI (PRVI STUP)

KADA OSTVARUJETE PRAVO NA STAROSNU I PRIJEVREMENU STAROSNU MIROVINU?

Pred kraj radnog vijeka, s navršenih 65 godina i najmanje 15 godina mirovinskog staža, vrijeme je da i vi ostvarite pravo na svoju zasluženu starosnu mirovinu. No što je točno „staž“ i koji su uvjeti za odlazak u starosnu mirovinu?

Mirovinski staž skupni je naziv za razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju te razdoblja izvan osiguranja koja se pod određenim uvjetima priznaju u mirovinski staž (poseban staž, npr. vrijeme provedeno u Hrvatskoj domovinskoj vojsci).

Ipak, uz staž, pri odlasku u mirovinu važne su i vaše godine, ali i spol. O tome više pročitajte u nastavku teksta, u kojem ćemo ukratko navesti uvjete za ostvarivanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu.

STAROSNA MIROVINA

Osiguranici žene u razdoblju od 2014. do 2029. ostvaruju pravo na starosnu mirovinu s nižom starosnom dobi. U 2015. godini možete ostvariti mirovinu s navršenom 61 godinom i 3 mjeseca života te 15 godina mirovinskog staža, s tim da se svake kalendarske godine uvjet starosne dobi povećava za tri mjeseca do 2029. godine (prijelazno razdoblje).

Od 1. siječnja 2031. za sve osiguranike (muškarce i žene) uvjet starosne dobi povećava se za tri mjeseca svake godine sve do 2037. godine, a od 1. siječnja 2038. pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik s navršenih 67 godina života, bez obzira na spol.

Starosna mirovina povećava se za 0,15 % za svaki mjesec nakon navršene propisane starosne dobi za priznanje prava na mirovinu do dana ostvarivanja prava, a najviše za pet godina.

Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika može se ostvariti s navršениh 60 godina života i 41 godinom staža osiguranja. Mirovina se također povećava za 0,15 % za svaki mjesec nakon navršene 60. godine života do dana ostvarivanja prava, a najviše za pet godina. Za žene se mirovina povećava za 0,15 % za svaki mjesec do ispunjenja uvjeta za redovitu starosnu mirovinu prema prijelaznim odredbama.

PRIJEVREMENA STAROSNA MIROVINA

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe osiguranik s navršениh 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža. Međutim, drage čitateljice, žene u razdoblju od 2014. do 2029. ostvaruju pravo na prijevremenu starosnu mirovinu s nižom starosnom dobi. U 2015. godini žene mogu ostvariti pravo na prijevremenu starosnu mirovinu s navršениh 56 godina i 3 mjeseca života (uz ispunjen uvjet staža od 31 godine i 3 mjeseca), s tim da se svake godine uvjet starosne dobi i navršеноg staža povećava za tri mjeseca do 2029. godine (prijelazno razdoblje).

Od 1. siječnja 2038. pravo na prijevremenu starosnu mirovinu kao osiguranik stječete s navršene 62 godine života, bez obzira na spol.

Prijevremena starosna mirovina umanjuje se za iznos od 0,10 % do 0,34 %, ovisno o navršenom mirovinskom stažu.

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu, ali bez umanjenja, kao osiguranik možete steći i ako je osiguranje prestalo zbog stečaja, a proveli ste najmanje dvije godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje.

Pravo na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu stječete od dana kada su ispunjeni uvjeti za mirovinu, s tim da pravo na mirovinu možete ostvariti tek nakon prestanka osiguranja.

Isplata mirovine obustavlja se korisniku mirovine ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost na osnovi koje se stječe svojstvo osiguranika.

Iznimno od tog pravila isplata mirovine ne obustavlja se samo korisniku mirovine koji je ostvario pravo na starosnu mirovinu prema općem propisu, tj. prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, i koji nastavi raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu ili koji se tijekom korištenja prava na starosnu mirovinu zaposli do polovice punog radnog vremena.

KADA OSTVARUJETE DRUGA PRAVA IZ OBVEZNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA NA TEMELJU GENERACIJSKE SOLIDARNOSTI?

PRAVO NA INVALIDSKU MIROVINU I PROFESIONALNU REHABILITACIJU

Život je nepredvidljiv te se tijekom vašeg radnog vijeka može dogoditi niz izvanrednih situacija i, na žalost, nezgoda. Ako ispunjavate uvjet staža te ako vam je utvrđeni djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti, ostvarujete pravo na invalidsku mirovinu.

Djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti može nastati zbog bolesti, ozljede izvan rada, ozljede na radu ili profesionalne bolesti. Ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti nastao zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pravo na invalidsku mirovinu stječete bez obzira na dužinu mirovinskog staža. Kada je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti nastao zbog bolesti ili ozljede izvan rada prije navršenih 65 godina života, pravo na invalidsku mirovinu stječete ako vam navršeni staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka. Iznimno, za osobe kod kojih potpuni gubitak radne sposobnosti nastane prije navršenih 30 odnosno 35 godina života, blaži je uvjet mirovinskog staža (jedna, odnosno dvije godine staža osiguranja).

PRAVO NA PRIVREMENU INVALIDSKU MIROVINU

Ako ste se nakon ozljede profesionalnom rehabilitacijom osposobili za rad, ali ste nakon završene rehabilitacije dugotrajno (najmanje pet godina) nezaposleni i to traje do 58. godine, stječete pravo na privremenu invalidsku mirovinu.

Također, to pravo ostvarujete i ako ste nakon rehabilitacije nastavili raditi, ali ste naknadno ostali bez posla.

No što zapravo podrazumijeva „osposobljavanje“ za rad, tj. profesionalna rehabilitacija? To je rehabilitacija invalida rada za rad uz očuvanje preostale radne sposobnosti. Provodi je specijalizirana javna ustanova za rehabilitaciju osoba s invaliditetom, a nakon provedene rehabilitacije Hrvatski zavod za zapošljavanje posreduje pri zapošljavanju tih osoba.

Invalid rada ima pravo na naknadu plaće za vrijeme trajanja profesionalne rehabilitacije i za vrijeme čekanja na zaposlenje, kao i za vrijeme privremene spriječenosti za rad.

Također, i osiguranik može ostvariti pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja. Pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja ostvaruje se samo za tjelesno oštećenje koje je posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a stupnjevi tjelesnog oštećenja iskazuju se u postocima, od 30 % do 100 %, ovisno o postotku tjelesnog oštećenja.

PRAVO NA OBITELJSKU MIROVINU

Naš mirovinski sustav brine se i za obitelj osiguranika na način da u slučaju smrti osobe koja ima mirovinsko osiguranje članovi njegove obitelji (udovica/udovac/izvanbračni drug/razvedeni bračni drug kojem je sudskom odlukom dosuđeno uzdržavanje/životni partner istog spola, djeca, roditelji, braća osiguranika ili korisnika) stječu pravo na obiteljsku mirovinu ako je ispunjen neki od sljedećih uvjeta:

- osiguranik je navršio najmanje pet godina staža osiguranja
- osiguranik je navršio najmanje deset godina mirovinskog staža
- osiguranik je ispunjavao uvjete mirovinskog staža za stjecanje prava na invalidsku mirovinu
- osiguranik je bio korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine
- osiguranik je koristio pravo na profesionalnu rehabilitaciju.

Ako je smrt osiguranika nastala zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, članovi obitelji imaju pravo na obiteljsku mirovinu neovisno o dužini mirovinskog staža.

PRAVA PREMA POSEBNIM PROPISIMA

Određene skupine osoba koje rade na visokorizičnim poslovima imaju pravo na povoljnije uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu i povoljniji način određivanja mirovine te mirovinu ostvaruju prema posebnim propisima. Stoga, ako ste jedna od djelatnih vojnih osoba, policijski službenik, ovlašteni službenik pravosuđa, zaposlenik na poslovima razminiranja, hrvatski branitelj, zastupnik u Hrvatskom saboru, bivši politički zatvorenik ili radnik izložen azbestu, imate pravo na mirovinu prema posebnom propisu.

MIROVINSKA PRAVA OSOBA KOJE SU RADILE U EUROPSKOJ UNIJI I INOZEMSTVU

No imate li pravo na mirovinu u Hrvatskoj ako ste radni vijek ili određeni dio radnog vijeka proveli u inozemstvu? Naravno, u slučaju da ste radili u inozemstvu imate pravo na mirovinu, koju možete ostvariti na temelju međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju. Pritom možete ostvariti sva prava iz hrvatskog sustava mirovinskog osiguranja razmjerno trajanju staža u Hrvatskoj i u stranoj državi.

Slični propisi vrijede i ako ste radili u državama članicama Europske unije u kojima ste bili osigurani najmanje dvanaest mjeseci. Pravo na mirovinu ostvaruje se prema nacionalnim propisima tih država, a svaka država ima propisane drugačije uvjete za mirovinu. Visina mirovine ovisi o dužini trajanja osiguranja ili prebivanja u toj državi, a mirovina se isplaćuje bez obzira na to u kojoj državi članici Europske unije imate prebivalište.

Detaljne informacije o uvjetima za ostvarivanje navedenih prava iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti možete dobiti na internetskim stranicama Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje: www.mirovinsko.hr.

OSTVARIVANJE PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE (DRUGI I TREĆI STUP) I IZBOR NAČINA ISPLATE MIROVINE

Kao što smo rekli, prvi i drugi mirovinski stup osmišljeni su poput stupova nosača na mostu – zajedno funkcioniraju i čine jednu cjelinu - obvezno mirovinsko osiguranje. To znači da mirovinu iz drugog stupa, koji predstavlja individualnu kapitaliziranu štednju, počinjete dobivati istovremeno kada i mirovinu iz prvog stupa, koji se temelji na međugeneracijskoj solidarnosti. Prava na mirovinu iz trećeg, dobrovoljnog (i samim time fleksibilnijeg), stupa mogu se ostvariti najranije s navršenih 55 godina života.

/ 25

Nakon što ostvarite pravo na mirovinu, jedino pitanje na koje trebate odgovoriti jest koji način isplate preferirate.

Isplatu mirovina u okviru obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje obavlja **isključivo mirovinsko osiguravajuće društvo**. Njega možete promijeniti u roku od 15 dana od dana prve prijave, ali istekom toga roka vaš izbor smatra se konačnim.

Dobro je znati da u slučaju isplate mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (drugi stup) pod određenim okolnostima od odabranog mirovinskog osiguravajućeg društva možete zatražiti i djelomičnu jednokratnu isplatu u visini 15 % od ukupno primljene doznake prije njezina umanjenja za naknade odabranog mirovinskog osiguravajućeg društva. Takvu isplatu možete zatražiti ako je iznos vaše osnovne starosne odnosno osnovne prijevremene starosne mirovine iz mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti (prvi stup) veći za 15 % od najniže mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

Detalji o postupku izbora mirovinskog osiguravajućeg društva dostupni su na internetskim stranicama REGOS-a (www.regos.hr).

S druge strane, kao član dobrovoljnog mirovinskog fonda možete **izabrati način isplate mirovine**, odnosno izabrati da vam mirovinu isplaćuje mirovinsko osiguravajuće društvo, društvo za životno osiguranje, institucija za strukovno mirovinsko osiguranje iz druge države članice Europske unije (isključivo u slučaju isplate iz zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova) ili, iznimno, mirovinsko društvo. Koje su to iznimne okolnosti provjerite u sljedećem popisu:

- ako se odlučite na isplatu do najviše 100.000,00 kn, neovisno o vrijednosti imovine na vašem računu u trenutku ostvarivanja prava na mirovinu
- ako je isplata predviđena prospektom fonda
- ako je trajanje isplate ugovoreno na najmanje pet godina
- ako su isplate periodične
- ako se sredstva isplaćuju u protuvrijednosti unaprijed određenog broja udjela prema cijeni udjela na dan isplate.

Pritom s mirovinskim društvom morate sklopiti zaseban ugovor o uvjetima isplate mirovine. Mirovinsko društvo može vam, na vaš zahtjev, isplatiti dio mirovine u obliku jednokratne isplate u visini od najviše 30 % iznosa na vašem osobnom računu.

MIROVINSKO OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO

Sada kad ste pročitali sve o vrstama mirovinskog osiguranja te svojim pravima i obvezama, bilo bi dobro da se informirate i o **društvu koje obavlja isplatu mirovina iz drugog i trećeg stupa** mirovinskog osiguranja, a naziva se **mirovinsko osiguravajuće društvo**. Na račun će tog društva u trenutku umirovljenja mirovinsko društvo koje je do sada upravljalo vašim mirovinskim fondom uplatiti cjelokupni prikupljeni iznos s vašeg osobnog računa kao člana mirovinskog fonda u mirovinsko osiguravajuće društvo koje s vama kao budućim korisnikom mirovine sklapa ugovor o mirovini, na temelju kojega se određuje i isplaćuje mirovina. Iz tog će vam se društva također isplaćivati mirovina i ako ste, u skladu s ugovorom sklopljenim s tim društvom, društvu jednokratno uplatili određeni novčani iznos na temelju kojega vam mirovinsko osiguravajuće društvo isplaćuje mirovinu. Ako živite u inozemstvu, društvo će vam također isplaćivati mirovinu na način kako je to ugovoreno s državama članicama ili trećim državama, a troškove isplate snosit će samo društvo.

Međutim, to društvo nije samo pasivna „banka“ koja vam svaki mjesec isplaćuje mirovinu jer je njegova zadaća također i ulagati uplaćena sredstva u vašem najboljem interesu. Navedena sredstva društvo ulaže u razne vrste financijske imovine kao što su obveznice, dionice, udjeli u investicijskim fondovima, izvedeni financijski instrumenti, depoziti kod kreditnih institucija, ali može ulagati i u nekretnine.

Za pokrivanje troškova svojeg poslovanja mirovinsko osiguravajuće društvo zaračunat će vam odgovarajuću **naknadu od uplaćenih sredstava**. Ona može iznositi najviše 1,5 % od primljene doznake jednokratno i najviše do 0,17 % primljene doznake godišnje iz obveznog mirovinskog fonda, pri čemu odluku o najvišoj naknadi za svaku godinu donosi Hanfa. Važno je naglasiti da iznos naknade koju zaračunava mirovinsko osiguravajuće društvo od primljene doznake iz dobrovoljnog mirovinskog fonda određuje samo društvo i navodi je u ugovoru o mirovini koji vi

kao korisnik mirovine sklapate s mirovinskim osiguravajućim društvom. Također, ako se u okviru obveznog mirovinskog osiguranja (drugi stup) odlučite za djelomičnu jednokratnu isplatu u iznosu od 15 % od ukupno primljene doznake (pod uvjetom da je iznos vaše osnovne starosne ili prijevremene starosne mirovine iz mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti viši za 15 % od najniže mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju), mirovinsko osiguravajuće društvo naplaćuje naknadu i za dio sredstava koja su jednokratno isplaćena. S druge strane, ako se u okviru dobrovoljnog mirovinskog osiguranja (treći stup) odlučite za djelomičnu jednokratnu isplatu koja iznosi 30 % od ukupno primljene doznake, mirovinsko osiguravajuće društvo naknadu naplaćuje samo na iznos koji vam nije jednokratno isplaćen. Napominjemo da je uvjet za navedenu jednokratnu isplatu da korisniku nije isplaćena jednokratna isplata prema članku 127. Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

PRAVA I OBVEZE KORISNIKA MIROVINE

KAKO ĆETE SKLOPITI UGOVOR O MIROVINI?

Često, pritisnuti poslovnim obvezama, razmišljamo o tome kako ćemo jednoga dana dočekati mirovinu i napokon malo predahnuti. A što kada pomislite da je taj trenutak došao? I upitate se što vam je sada činiti i kako dobiti zasluženu mirovinu?

Nakon što ste ostvarili pravo na mirovinu iz drugog i trećeg stupa i odabrali mirovinsko osiguravajuće društvo, **podnosite zahtjev za sklapanje ugovora o mirovini**. Izabrano mirovinsko osiguravajuće društvo s vama potom sklapa ugovor o mirovini, na temelju kojega se određuje i isplaćuje mirovina. Pritom imajte na umu da ako kao član obveznog mirovinskog fonda ne odaberete mirovinsko osiguravajuće društvo za isplatu u roku od šest mjeseci od ostvarivanja prava na mirovinu, Središnji registar osiguranika (REGOS) umjesto vas vrši raspored tako da sve članove koji nisu odabrali društvo za isplatu raspoređuje jednako u sva registrirana mirovinska osiguravajuća društva na način kako je to propisano pravilnikom Hanfe.

Iznos mirovine koja će vam se isplaćivati određuje se na temelju ukupnog iznosa svih kapitaliziranih uplata koje ste ostvarili u fondu i/ili na temelju izravnih jednokratnih uplata na račun mirovinskog osiguravajućeg društva. Naravno, uz to se uzimaju u obzir i vaše godine na dan ostvarivanja prava na mirovinu, vrsta i oblik mirovine koja će se isplaćivati i drugi elementi značajni za isplatu mirovine.

Ugovor o mirovini mora biti sastavljen u pisanom obliku i sadržavati podatke koji su značajni za isplatu mirovine, a uključuju podatke o mirovinskom osiguravajućem društvu koje vam isplaćuje mirovinu, sve vaše osobne podatke, kao i podatke o vašem bračnom drugu, imenovanom korisniku i staratelju za imenovanog korisnika obiteljske mirovine kada su ovisno o vrsti i obliku mirovine potrebni takvi podaci. Imajte na umu da ugovor također mora sadržavati podatke o visini naknade koju morate platiti mirovinskom osiguravajućem društvu, o iznosu i načinu isplate mirovine, kao i sve druge podatke koji su značajni za isplatu mirovine.

Pri sklapanju ugovora o mirovini (koji možete sklopiti samo s jednim mirovinskim osiguravajućim društvom) primit ćete pisana pravila mirovinskog osiguravajućeg društva koja se odnose na navedeni ugovor i koja čine dio ugovora o mirovini. Vrlo je važno da ih detaljno proučite jer sadrže sve važne podatke i informacije o vašoj mirovini.

INFORMIRANJE KORISNIKA MIROVINE

Zanima vas gdje se informirati o podacima povezanim s mirovinskim osiguravajućim društvom, mogućnostima podnošenja pritužbi i izvansudskom rješavanju sporova? Posjetite internetske stranice mirovinskog osiguravajućeg društva, gdje možete pronaći sve navedene podatke. Na ovom bismo mjestu naglasili da biste u slučaju nezadovoljstva radom mirovinskog osiguravajućeg društva trebali u prvom redu podnijeti pritužbu samom društvu, koje je dužno uspostaviti i provoditi primjerene postupke koji osiguravaju da se vaša pritužba riješi na adekvatan način. Mirovinsko osiguravajuće društvo u tom slučaju mora osigurati da su vama i Hanfi dostupne sve informacije u vezi s postupkom rješavanja pritužbi.

Kao što je slučaj i kod pritužbi podnesenih mirovinskim društvima, ako ne zaprimite pisani odgovor mirovinskog osiguravajućeg društva ili je pritužba odbijena, a vi smatrate kako je mirovinsko osiguravajuće društvo prekršilo odredbe zakona iz nadležnosti Hanfe, predstavku možete dostaviti Hanfi, na e-mail adresu potrosaci@hanfa.hr. Na internetskim stranicama Hanfe navedene su upute za podnošenje predstavke i potrebna dokumentacija.

Mirovinsko osiguravajuće društvo dužno je i osigurati uvjete za izvansudsko rješavanje sporova između vas kao korisnika mirovine i samog mirovinskog osiguravajućeg društva, a postupak izvansudskog rješavanja sporova propisan je i u ugovoru o mirovini koji ste sklopili s tim društvom.

O ČEMU MORATE OBAVJEŠTAVATI MIROVINSKO OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO?

Zapamtite, ukoliko dođe do neke promjene koja utječe na isplatu mirovine, primjerice odselite se na drugu adresu, promijenite tekući račun ili nešto slično, to morate u roku od 15 dana prijaviti mirovinskom osiguravajućem društvu.

DOBRO JE ZNATI

Dobro je znati i pripaziti na vlastito dugovanje, jer mirovina može biti predmet ovrhe u visini jedne polovine prosječne neto plaće u Hrvatskoj ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja. Ako se ovrha provodi radi naplate tražbina po ostalim osnovama, tada mirovina može biti predmet ovrhe u visini jedne trećine prosječne hrvatske neto plaće.

VRSTE I OBLICI MIROVINA U OKVIRU OBVEZNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE (DRUGI STUP)

/ 31

Sada kad ste sklopili ugovor i dogovorili sve detalje oko svoje mirovine, ona vam se počinje isplaćivati, i to mjesečno i unaprijed, ne kasnije od dana utvrđenog u ugovoru o mirovini. Ako je iznos mjesečne isplate manji od 10 % prosječne neto plaće u Hrvatskoj u prethodnoj godini, isplata se može obavljati tromjesečno, ali samo uz vašu prethodnu suglasnost. Također, u okviru obveznog mirovinskog osiguranja možete izabrati različite mirovinske programe prema vrsti i obliku mirovine te ovisno o uvjetima koje ispunjavate.

VRSTE MIROVINE U OKVIRU OBVEZNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA

Postoji nekoliko vrsta mirovine koje vam mirovinsko osiguravajuće društvo u okviru obveznog osiguranja mora ponuditi:

- doživotnu starosnu odnosno prijevremenu starosnu mirovinu
- doživotnu invalidsku mirovinu
- obiteljsku mirovinu.

OBLICI MIROVINE U OKVIRU OBVEZNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA

Osim izbora vrste mirovine, nude vam se sljedeći oblici te mirovine:

- pojedinačna mirovina
- zajednička mirovina koja se isplaćuje korisniku mirovine ili doživotno bračnom drugu koji nadživji korisnika
- pojedinačna mirovina sa zajamčenim razdobljem, s tim da se u slučaju smrti korisnika prije isteka zajamčenog razdoblja novac nastavi isplaćivati imenovanom korisniku do isteka zajamčenog razdoblja
- zajednička mirovina sa zajamčenim razdobljem koja se isplaćuje korisniku ili doživotno bračnom drugu koji nadživji korisnika, ili nakon smrti obaju bračnih drugova unutar zajamčenog razdoblja, imenovanom korisniku do kraja zajamčenog razdoblja, ukoliko bračni drugovi prethodno za to daju suglasnost.

U slučajevima isplate zajedničke mirovine, iznos mirovine koji se isplaćuje bračnom drugu koji nadživji korisnika ne može biti manji od 60 % mirovine koja se isplaćivala korisniku. Ako se odlučite za mirovinu sa zajamčenim razdobljem, u ugovoru ćete imenovati osobu koja će biti korisnik do kraja tog razdoblja. U tom slučaju, iznos mirovine koja se isplaćuje imenovanom korisniku do kraja zajamčenog razdoblja ne može biti manji od 50 % mirovine koja se isplaćivala vama, a svi detalji povezani s isplatom, pravima i obvezama također će biti naglašeni u ugovoru.

ODREĐIVANJE I OPOZIV IMENOVANIH KORISNIKA

Zanima vas kakva su pravila za korisnike koje imenujete? Budući da vam mirovinski sustav nastoji omogućiti određenu fleksibilnost u pogledu vaše mirovine, to vrijedi i u slučaju određivanja i opoziva osoba koje imenujete kao korisnike vaših mirovina nakon vaše smrti. Ako odlučite opozvati imenovanog korisnika, to možete pisanim putem učiniti u bilo kojem trenutku, osim u slučaju zajedničkih mirovina, kada to možete učiniti samo uz suglasnost bračnog druga. Isto tako, ako u trenutku sklapanja ugovora o mirovini iz obveznog mirovinskog osiguranja imate maloljetnu djecu, dužni ste ih imenovati korisnicima do njihove 18. godine života.

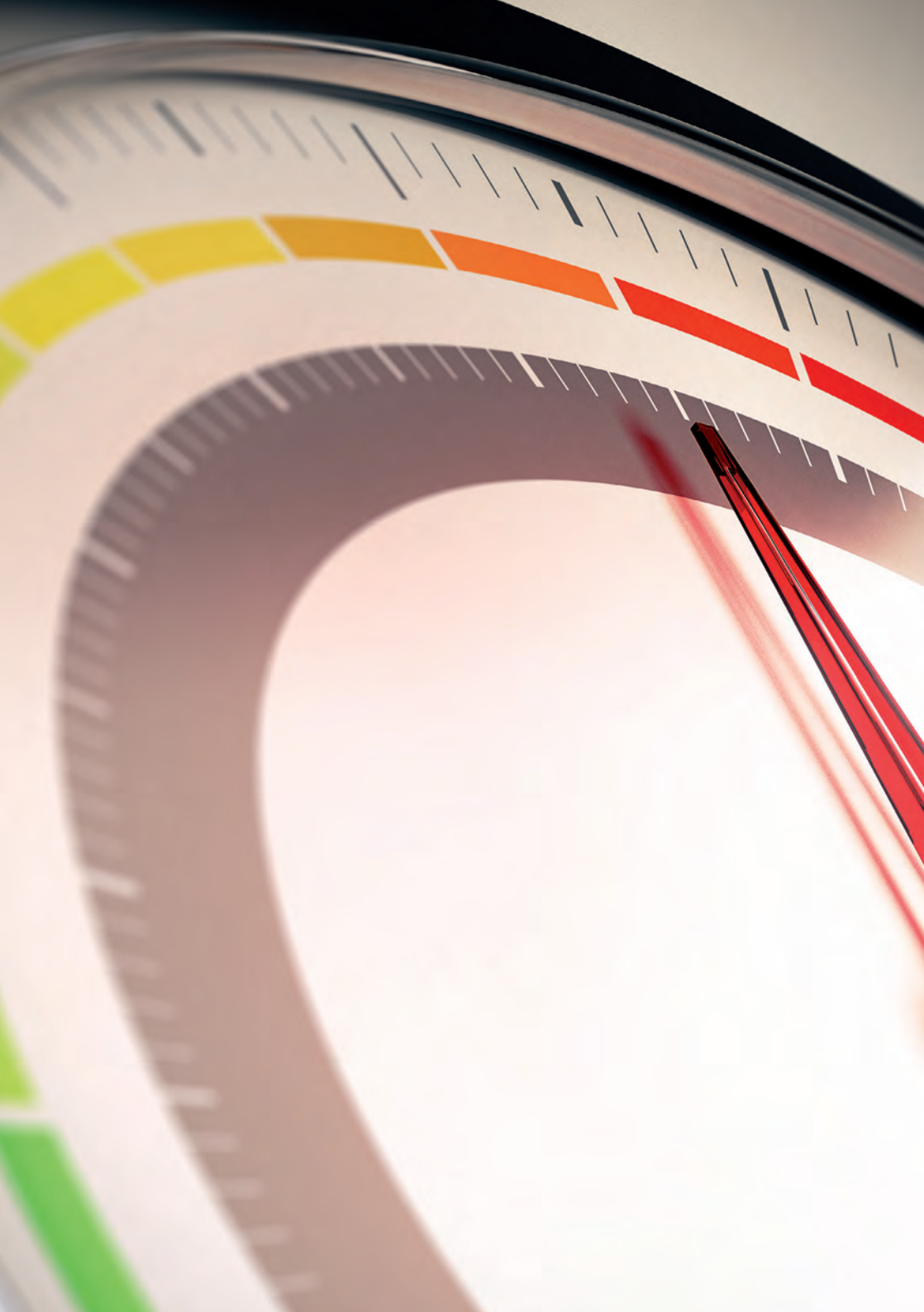
Ako imenovani korisnik koji prima zajamčenu isplatu umre prije isteka zajamčenog razdoblja, sav novčani iznos koji pripada tom korisniku bit će uključen u njegovu ostavinu. Ako pak prije svoje smrti vi kao korisnik mirovine niste imenovali osobu kojoj će se isplaćivati vaša mirovina, zajamčena isplata isplaćivat će se u skladu sa zakonom koji uređuje pravo nasljeđivanja.

Ako je korisnik mirovine izabrao isplatu mirovine u obliku zajedničke mirovine sa zajamčenim razdobljem te nakon toga umro, nadživjeli bračni drug može opozvati imenovanje korisnika, osim ako su imenovani korisnici maloljetna djeca umrlog korisnika.

OGRANIČENJA IZ OBVEZNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA

Kao i u svakom dogovoru, tako i u dogovoru o vašoj mirovini s društvom koje ju isplaćuje postoje neka ograničenja, npr.:

- Ako u vrijeme umirovljenja nemate bračnog druga, trebate izabrati jedan od oblika pojedinačne mirovine.
- Ako na dan sklapanja ugovora o mirovini vaš bračni drug ima manje od 50 godina života, morate izabrati pojedinačnu mirovinu sa zajamčenim razdobljem, pri čemu za imenovanog korisnika trebate imenovati svog bračnog druga ako je nezaposlen i ne ostvaruje druge redovite prihode. Ako je bračni drug zaposlen ili ostvaruje druge redovite prihode, možete odabrati zajedničku mirovinu ili pojedinačnu mirovinu, ali pojedinačnu mirovinu možete odabrati samo uz njegovu suglasnost.
- Ako u vrijeme umirovljenja imate bračnog druga koji je stariji od 50 godina, koji nije zaposlen i ne ostvaruje druge redovite prihode, morate izabrati neki od modela zajedničke mirovine. Ako je bračni drug zaposlen ili ostvaruje druge redovite prihode, možete odabrati zajedničku mirovinu ili jedan od oblika pojedinačne mirovine, ali takav oblik pojedinačne mirovine možete odabrati samo uz njegovu suglasnost.

VRSTE MIROVINA U OKVIRU DOBROVOLJNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA (TREĆI STUP)

Nije naodmet ponoviti: mirovine u okviru dobrovoljnog mirovinskog osiguranja mogu se isplaćivati nakon ostvarivanja prava na mirovinu, odnosno najranije s navršenih 55 godina života, a doživotna mirovina najranije s navršenih 60 godina života, sklapanjem ugovora o mirovini s izabranim mirovinskim osiguravajućim društvom ili ugovaranjem mirovinske rente koju isplaćuje društvo za životno osiguranje.

Mirovinsko osiguravajuće društvo dužno vam je u sklopu dobrovoljnog mirovinskog osiguranja isplaćivati doživotnu starosnu mirovinu, a može nuditi i:

- privremenu starosnu mirovinu (obročna isplata u novcu, ne može biti ugovorena na razdoblje kraće od pet godina)
- promjenjivu mirovinu (mjesečna isplata u novcu, koja se mijenja ovisno o vrijednosti sredstava tehničkih pričuva namijenjenih isplati takvih mirovina)
- djelomične jednokratne isplate (isplata u novcu na temelju ugovora o mirovini u visini od najviše 30 % od ukupno primljene doznake prije njezina umanjenja za naknadu mirovinskom osiguravajućem društvu)
- druge vrste mirovina prema mirovinskom programu tog mirovinskog osiguravajućeg društva.

U slučaju da ste se po ostvarivanju prava na mirovinu odlučili da vam mirovinu isplaćuje društvo za životno osiguranje, iznos na vašem osobnom računu u dobrovoljnom mirovinskom fondu prenijet će se u društvo za životno osiguranje po vašem izboru, koje će vam isplaćivati mirovinsku rentu. U tom slučaju društvo za osiguranje dužno je postupati u skladu s odredbama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima koje se odnose na obvezu sklapanja ugovora o mirovini te obveznu ponudu pružanja usluga isplate doživotne mirovine.

Mirovinski je sustav važna grana socijalnog osiguranja u Hrvatskoj, koja vam osigurava primanja po odlasku u mirovinu. I vi sami dijelom možete utjecati na ta primanja, stoga je važno upoznati se na vrijeme sa svime što vam mirovinsko osiguranje nudi kako biste spremno dočekali svoju mirovinu.

ŠTO JE HANFA?

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa) nadzorno je tijelo koje provodi nadzor nebankarskog financijskog sektora s ciljem promicanja i očuvanja njegove stabilnosti. Nebankarski financijski sektor obuhvaća tržište kapitala, osiguranja, leasinga i faktoringa, investicijske fondove te drugi i treći stup mirovinskog osiguranja. Pravne i fizičke osobe koje na tim tržištima pružaju financijske usluge Hanfini su subjekti nadzora, a zadaća je Hanfe osigurati da oni posluju u skladu s propisima koji se odnose na navedena područja.

Na Hanfinim internetskim stranicama (www.hanfa.hr) u rubrici *Edukacija i zaštita potrošača* možete saznati kako podnijeti predstavku u slučaju da smatrate da vas je određeni subjekt nadzora oštetio svojim postupanjem. Pritom napominjemo da, s obzirom na to da je Hanfa nadzorno tijelo, vaše eventualne sporove s Hanfinim subjektima nadzora rješavaju nadležna sudska tijela, a Hanfa nije ovlaštena arbitrirati u takvim imovinsko-pravnim pitanjima.

Važno je naglasiti da Hanfa ne može davati savjete ili preporuke u vezi s financijskim uslugama koje koristite ili namjeravate koristiti (primjerice, preporučiti određenu financijsku uslugu ili određenog pružatelja usluge). Međutim, Hanfa u sklopu svojih redovnih aktivnosti na svojim internetskim stranicama objavljuje registre subjekata nadzora, pokazatelje poslovanja, tekstove i priručnike o obilježjima i rizicima spomenutih financijskih usluga, propise za čiju je provedbu nadležna te druge informacije koje vam pri donošenju tih odluka mogu biti korisne. U tu svrhu izrađena je i ova brošura.

BESPLATAN PRIMJERAK. ZABRANJENA PRODAJA.

DOPUŠTA SE KORIŠTENJE TEKSTA UZ OBVEZNO NAVOĐENJE IZVORA.

ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI:

CILJ JE OVE BROŠURE INFORMIRATI JAVNOST O MIROVINSKOM SUSTAVU REPUBLIKE HRVATSKE NA PRISTUPAČAN NAČIN, U KOJU SU SVRHU INSTITUTI I ZAKONSKI POJMOVI POJEDNOSTAVLJENI. IZ TOG RAZLOGA, A ZBOG OPĆENITE NARAVI OVOG TEKSTA, BROŠURA NE MOŽE PREDSTAVLJATI TEMELJ ZA TUMAČENJE PROPISA KOJI UREĐUJU MIROVINSKO OSIGURANJE KAO NI PREPORUKE U VEZI S ODLUKAMA KOJE SE ODNOSU NA VAŠU MIROVINU. HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA NE PRIHVAĆA ODGOVORNOST ZA EVENTUALNE POGREŠKE U OVOM TEKSTU. O PROPISIMA KOJI SE ODNOSU NA NADLEŽNOST HRVATSKE AGENCIJE ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA MOŽETE SE INFORMIRATI PUTEM INTERNETSKIH STRANICA WWW.HANFA.HR.

